

**Ofra GOLDSTEIN-GIDONI, Housewives of Japan:
An Ethnography for Real Lives and Consumerized
Domesticity, 2012, New York, Palgrave Macmillan Yayınları,
ISBN: 978-1-137-52390-7, 273 sayfa.**

Süheyla SARITAŞ*

Ofra Goldstein-Gidoni, Tel Aviv Üniversitesi'nin Antropoloji ve Sosyoloji Bölümü ile Doğu Asya Çalışmaları Bölümü'nde çalışan bir akademisyendir. Çalışmalarına sosyal ve kültürel antropoloji, Japonya'da toplum ve kültür, kültürel küreselleşme gibi alanlarda devam eden Goldstein-Gidoni'nin son kitabı *Housewives of Japan: An Ethnography for Real Lives and Consumerized Domesticity (Japon Ev Kadınları: Gerçek Hayatlar ve Aile İçi Tüketime Dair Bir Etnografya)* adıyla ilk kez 2012 yılında yayımlanmış ve kitabın 2015 yılında ikinci baskısı yapılmıştır. Yazar, Japon "ev kadınları" hakkında yazdığı bu eseri yayımlamadan önce Japon kadınlar üzerine üniversitede çeşitli dersler vermiş ve 2003 yılında *Japon Toplumunda Değişen Cinsiyet Rollerini* adında bir kitabını da yayımlamıştır.

Ofra Goldstein-Gidoni, ilk kez 2003 yılında bir Japon vakfından aldığı burs (Japan Foundation Fellowship Grant) ile araştırmasına başlamıştır. Araştırmacı, 2008 yılına kadar, 1960'lı yıllardan sonra Japonya'nın kuzeyinde gelişmeye başlayan, o dönemlerde düzenli kentleşmenin olduğu ve "yeni orta sınıf" denen bir sınıfın ortaya çıktığı Osaka'da etnografik araştırmalar yaparak, *Japon Ev Kadınları: Gerçek Hayatlar ve Aile İçi Tüketime Dair Bir Etnografya* adını taşıyan bu çalışma-

sını meydana getirmiştir. Araştırmacının bu bölgeyi seçmesinin en önemli nedeni, bölgenin "ev kadınları krallığı" olarak bilinmesidir. Bu bölgede yaşayan kadınlar, sabahları çocuklarını okullarına, eşlerini işyerlerine uğurladıktan sonra bütün gün "ev kadınlığı" yaparak günlerini geçirirler. Nitekim, bu kadınların eşleri şehir merkezindeki işyerlerinde maaşlı olarak çalışan ve eve "ekmek getiren" erkeklerdir.

Kitabında yazar, Japon ev kadınının sosyal, kültürel ve kişisel durumlarının "ev kadını" olmalarındaki nedenleri ve etkenleri üzerinde durarak, Japon ev kadınlığının türevleri hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir. Örneğin yazar, "profesyonel ev kadınlığı" ve modern hayatın tüketim versiyonları olarak tanımlanan "karizmatik ev kadınlığı" gibi çeşitli kavramlardan söz etmektedir. Araştırmacı, Japon kadınlarının ev kadınlığı rollerinin onların hayatlarını nasıl şekillendirdiğine vurgu yapmaktadır. Öte yandan kitap, bir taraftan Japon ev kadınlarının "gerçek hayat"larına yansıtarken, diğer taraftan Japon toplumunda, Japon ev kadınlarının sosyal ve kültürel rollerine yönelik beklentiler ve bu rollerin günümüzdeki değişiklikleri üzerinde ayrıntılı bilgi vermektedir.

Kitap, toplam yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm "Alana Giriş: Mariko'nun İç Dünyasına Yolcu-

* Balıkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi, saritassuheyla@gmail.com

luk” adını taşımaktadır. Bu bölümde yazar, öncelikle araştırmasının metodolojik, tarihi ve teorik alt yapısı hakkında bilgi vermektedir. Bu bölümde aynı zamanda yazar, kitabında sıklıkla söz ettiği ve araştırma öncesinde de elektronik olarak iletişimde bulunduğu Mariko adlı ev kadınından, onun bir eş ve bir ev kadını olarak eşi ile kurduğu ilişkisinin ayrıntılarına değinmektedir. Bu bölüm, yazarın sanal etnografya ve feminist etnografya kavramlarından da söz ettiği bölümdür. Kitabın ikinci bölümünde yazar, savaş sonrasında ortaya çıkan “profesyonel ev kadınlığı” kavramına eleştirel bir yaklaşım getirerek, o dönemki Japon devlet yapısında ev kadınlığının nasıl bir kurum haline geldiğinden söz etmektedir. Kitabın üçüncü bölümünde ise yazar, “Yüksek Kraliyet Kadınları” başlığı altında kadınların doğal olarak nasıl ev kadını olduklarına yer vermektedir. “Evin Koruyucu: Ekmek Getirenler Olarak Erkekler ve Ev Kadınları Olarak Kadınlar” başlığını taşıyan, dördüncü bölümde yazar, Japon toplumundaki kadın ve erkek rolleri üzerinde ayrıntılı olarak durarak, savaş sonrası ortaya çıkan bir başka yeni kavram olarak “cinsiyet sözleşmesi”nden söz etmektedir. Yazar, bu kavramı ev kadınları ve eşleri arasındaki “kurumsal cinsiyet sözleşmesi” olarak adlandırmaktadır. Yazara göre bu sözleşme, kadın ve erkeklerin cinsiyet rollerinde bazı engellemelere neden olmaktadır. “Yeni Bir Ev Kadını Ortaya Çıkıyor mu? Sınıf Söylemi ve Yüksek Kraliyet’te Değişim” başlığını taşıyan beşinci bölüm, yazarın 1990 yıllarındaki Japonya’nın orta sınıfından ve kaybolan neslinden söz ettiği bölümdür. Bu bölümde, daha sonraki dönemlerde Japonya’da yeni bir orta sınıfın

varlığı ve o dönemdeki genç kadınların “kendilerini tamamlama” ve “kadınlık gibi yeni roller ve sorumluluklar kazanmalarına ve bu yeni rollere uyum sağlamaları hakkında ayrıntılı bilgi verilmektedir. Altıncı bölümde yazar, başta kadın dergileri olmak üzere medya gibi çeşitli tüketim kanallarında ev kadınlarının yeni kültürel formlarından ve imajlarından çeşitli örnekler vermektedir. Bu dönemde ortaya çıkan, yeni kavram ise “karizmatik ev kadını”dır. Yedinci bölüm olan son bölümde yazar, teorik bir yaklaşımla ev kadınlarının “kazananlar mı? veya “kaybedenler mi” oldukları yönünde, bir tartışmayı açarak, çalışmasını bir sonuca bağlamaktadır. Bugün, Japon kadınlarının hayatlarında “ev kadını” olmanın merkezi özelliğini yitirdiğine inanan yazar, bunun da evlilik ve doğurganlık ile ilgili bazı ciddi sosyal problemleri beraberinde getirdiğini belirtmektedir. Yazara göre Japon ev kadınlarının durumları tıpkı yeni bir şişedeki eski bir şarap gibi her zaman gündeme gelecek bir konudur.

Japon Ev Kadınları: Gerçek Hayatlar ve Aile İçi Tüketime Dair Bir Etnografya adını taşıyan bu kitap, sadece bir antropolojik araştırma değildir. Bu eser, gerek literatür araştırması ile gerekse içerdiği teorik ve kavramsal bilgiler ile başta halkbilimi olmak üzere diğer sosyal bilim alanlarında ve karşılaştırmalı kültür çalışmalarında araştırma yapacaklar için de farklı ve önemli bir bakış açısı sunacaktır. Türkiye’de bugün boşluk olarak görülen, ev kadınları üzerine halkbilimsel, antropolojik ve sosyolojik olarak çalışmak isteyen bilim insanları için katkı sağlayacak bir eserdir.